

Mød vikingerne?

AF

LASSE SONNE

Den 26. november 2018 havde Nationalmuseet i København åbningsfest for deres nye vikingetidsudstilling, „Mød vikingerne“, der med sine tre rum indgår som den sidste del af den permanente udstilling om Danmarks oldtid. Bag udstillingen står museumsinspektørerne Peter Vang Petersen og Jeanette Varberg samt designeren Jim Lyngvild. Lyngvilds involvering i udstillingen blev – under overskriften „Jim Lyngvild redesigner Nationalmuseets udstilling om vikinger“¹ – præsenteret for omverdenen et par uger inden åbningsfesten, hvorefter en skarp debat udspillede sig, dels om kunstens berettigelse i historiske museumsudstillinger,² dels – og måske primært – om valget af netop Jim Lyngvild som den udøvende kunstner.³

Lyngvilds bidrag til udstillingen står imidlertid ikke mål med den opmærksomhed, hans samarbejde med Nationalmuseet har haft. Hans væsentligste bidrag er en række fotografier af personer i udklædning, hvor fotografierne ledsages af korte forklarende tekster. Vi møder her de historiske personer Harald Blåtand og dronning Tove samt en serie anonyme social- og kønshistoriske typer fra perioden, f.eks. købmanden, krigeren og husfruen. De fotograferede personer er påfaldende pæne, rene og velsoignerede, og fotografierne giver mere indtryk af persongalleriet i en historisk ungdomsfilm end en seriøs gengivelse af periodens mennesker.⁴ Denne anmelder tilslutter sig

¹ <https://natmus.dk/nyhed/jim-lyngvild-redesigner-nationalmuseets-udstilling-om-vikinger/?fbclid=IwAR3MGQYQ4owTv8MNBtqRFSL6rQ9rOtgOtiHY12dV63tSKvsuxkHDBHI8dus>, dateret 15. november 2018, set 1. april 2019.

² F.eks. Olav Harsløf, „Opbakning til Lyngvild: Nu er vikingerne endelig kommet i farver“, <https://politiken.dk/debat/debatindlaeg/art6897294/Nu-er-vikingerne-endelig-kommet-i-farver>, dateret 10. december 2018, set 1. april 2019.

³ F.eks. Jakob Seerup, „Rane Willerslev, Nationalmuseet, Jim Lyngvild og kulturarven“, <https://pov.international/rane-willerslev-nationalmuseet-jim-lyngvild-og-kulturarven/>, dateret 15. november 2018, set 1. april 2019.

⁴ Lyngvilds kunstneriske friheder med udklædningen i forhold til de faktisk dokumenterede dragter fra perioden er diskuteret af Søren Sindbæk, „Tro det... eller lad være: Nationalmuseets vikingeutstilling på vildspor“, <https://pov.international/tro-det-eller-lad-vaere-nationalmuseets-vikingeutstilling-pa-vildspor/>, dateret 28. november 2018, set 1. april 2019.

derfor ikke velkomstplanchens påstand om, at Lyngvilds fotografier gør vikingetidens mennesker til „mennesker af kød og blod, der taler til os fra væggene“, Heldigvis er planchen dog ærlig, når den lader museumsgæsten vide, at der (alene) er tale om „Lyngvilds fortolkninger“ – og så kan gæsten jo selv vælge, hvor meget tid der skal bruges på den slags visualiseringer.

Det største problem ved Lyngvilds bidrag er ikke, at de er æstetisereede eller videnskabeligt tvivlsomme, for det er klart nok deklareret. Problemet består i, at Lyngvilds kreationer har fået tildelt så meget af pladsen, både den fysiske og den mentale, at andre formidlingsindslag, f.eks. landkort, tegninger, videoer, fotografier osv., nærmest er fraværende. Den resterende del af udstillingen består således hovedsageligt af montrer med arkæologiske genstande af sølv og guld, primært smykker, mønter og sølvbarrer fra skattefund, foruden et mindre udvalg af våben og værktøj. Det er bestemt pæne genstande, men de ledsages alene af kortfattede realoplysninger om f.eks. fundsted og datering og præsenteres dermed uden den kultur- eller socialhistoriske kontekst, der kunne gøre dem til andet end eksotiske levn fra en fjern fortid. En undtagelse er dog det mindste og midterste af de tre rum, hvor der er en tematisk og kronologisk logik med rummets fokus på Harald Blåtand, Jelling og kristendommens indførelse. Her taler de tidligere nævnte fotografier af henholdsvis Harald og Tove sammen med de arkæologiske fund.

I et museologisk perspektiv er selve debatten om Lyngvilds bidrag til vikingetidsudstillingen nok interessant – og der ligger sandsynligvis et fint specialeemne gemt her – men det ændrer ikke ved, at udstillingen samlet set skuffer. Hvis den vikingetidsinteresserede families museumsbudget er begrænset, kan den med fordel vente med at besøge Nationalmuseet, til museets store udstilling om vikingetiden forventeligt åbner i 2020.